

خیش ترابع ددج م رورم عجار نایبت همدم رد یسوط تائارق هب

رتاوتلّا نأ یطعی دق نیمام إلال نیذه مالک و: «دندومرف .مدوب یلماع داوج دیسآ موحرم شیامرف لیذ نی ناشیا هک ییاضف مدرک ضرع . . .و عفان و مصاع ؛تائارق بابرا ینعی ؛»[۱] اهابرأل وه امّنا اضف نأ رد ناشیا اذل .مدوب نیگنس رایسب یملع رطن زا هک مدوب ییاضف دنا هتشون ار ترابع هکنیا هن ،دنداد رارق «رطن هیف» ثحب رد لقادح نوچ ؟اچ .مدرک ضرع رابدنچ .دناهدرک راک یلیخ .دراد مزاول ملمسم لاسرا .دنشاب هدرک ملمسم لاسرا

أرقی ف طاتحی یرئاحلا انخیش ناک: «دندوب هدرک لقن هورع هیشاح رد یلمآ مشاه ازیری موحرم ،تسین یفاک طایتحا نیا نم رطن هب دنیوگیم ناشیا دوخ .دناهوب ناشیا درگاش .»امهیلکب رد مه یئوخ یاقآ موحرم .تسه مه روطنیمه .تسا یمدآ مالک اهانآ زا یکی نوچ .دناوخب زامن ود دیاب .میناوخب زامن ود دیاب میراد دیرت رگا .تسا زامن ود نأ هدعاق .دناد نایبال

دنیوگیم ،دنسریم اجنیا هب ناشیا یتقو ،مدیدیم هک ار میرکلا دبع خیشآ موحرم ةالصل باتک فیرش نهذ رد یتقو .تسا مدعلا عوطقم .«همدعب عطقی ام» دناهدرک ءارقا ود ترضح هکنیا اما ینیقی تئارب ینیقی لاغتشا ؟منک راک هچ .تسین یاهراچ رگید تسا مدعلا عوطقم ناشیا مدید ،مدید هک ار ناشیا تالصل باتک .دندرکیم طایتحا اذل .درذگیم هیقت و تاشامم هرود .دهاوخمی .تسین مولعم ،مدوب اهرتولج ثحب هک روطنآ اما .دراد یراگزاس طایتحا اب «همدعب عطقی»

ناشمالک لوا اب هک دناهروآ لیلد تشه همارکلا حاتفم بحاص موحرم و میتشاذگ هرامش مدرک ضرع هیلا ةرتاوتم اهان مهتاعامجا و انئاملع رثکا مالک نم رهاظلاف» دندومرف .تشاد هلباقم تلواح «نایبتلا یف خیشلا لاق» اهانآ نیلوا هک دندنکیم رکذ لیلد تشه دعب .«هلآوهیلعلهللایلص رکذ فلأخم ناوئعهب هک ار یسک نیلوا -دنتسه اهانآ زا یکی مه ناشیا هک- رخأتم یاهباتک رد .تسا نیذه مالک» .دندومرف مه ناشیا .تسا نایبال عمجم مه دعب .تسا نایبت رد خیش دندنکیم میدوب هدنز رگا .دیآیم ادعب مه ... و یرشخمزالاح .تسا مهم یلیخ نیا .دندومرف مه ار «نیمامالا .تسا هفئاطلا خیش مالک رس تبحصّال عف .مینکیم یسررب ار اهانیا کتکت

رد لوا هجو اب مود هجو توافت مینیبب ات میوشب نهذلا رضاح ات مئاوخب ار خیش ترابع ادتبا .تسیچ

نآرقلا نا مهتایاور و مهرابخا نم عئاشلا و انباحصأ بهذم نم فرعلا نا اوملعا و هلوادتی امب ةءارقلا زاوج یلع اوعمجا مهنا ریغ ،دحاو یبن یلع ،دحاو فرحب لزن

لب اهنيعب ةءارق ديوجت اوهرک و ،أرق ءاش ةءارق ياب ريخم ناسنإلا نأ و ءارقلا و ميريحتلا دح كلدب اوغلب ي مل و ءارقلا ني ب زوجي يذلا زاجم لاب ةءارقلا اوزاجاً [۲]رطحل

نیا هیما رابخا رد عیاش و فورعم ؛«ءارقلا هل وادتي امب ةءارقلا زواج يلغ اوعمجا مهنا ريغ...» .«..نا ريغ» اما ،تسا دحاو فرح نأرق هک تسا

قئادح بحاص هک هچ نأ قبط زورید .تسیچ «ریغ» هملک زاخیش دوصقم میمهفب دیاب هک میتفگ رد هک هچ نأ قبط و «یطعی دق» دندومرف همارکلا حاتمف بحاص هک هچ نأ قبط و «حیرص» دندومرف ینعی «ریغ» .دندنکیم انعم تروص نیا هب ار ریغ اهنأ ،دوب ... و کسمتسم و خیش باتک و حی تافم و هیقت و تصخر عامجا کالم سپ .«اوعمجا اتیقت و الیهست و اتصخر و اتاشامم عیشلا نا ریغ» قئادح بحاص نامز زاخیش مالک زا ار «ریغ» نیا .تسا ترضح روهظ نامزات تنسله ءارق اب تاشامم .میتسه شلابند ار وا زالبق اما .دندوب هدیمهف تروص نیا هب دعب هب

ءارق لوات ؛«ءارقلا هل وادتي امب ةءارقلا زواج يلغ اوعمجا» ؛دناهدرک عامجا رطاخ نیا هب سپ دیتسین زاجم امش ؛«أرقیال» دنیامرفیم دشاب داش تئارق هک یدراوم رد خیش موحرم .روهشم ینعی هتشاد اج دیاب نیملسم ینادیم رتاوت رتسب رد .دی ناوخب ات دشاب روهشم دیاب .دی ناوخب هک .دشاب رفن کی هک دشابن روج نیا .دشاب

هک دنتشادن شوخ ؛«اهنيعب ةءارق ديوجت اوهرک و ،أرق ءاش ةءارق ياب ريخم ناسنإلا نأ و» .دوب تاشامم و هیقت فالخ هب و دشیم هتخانش عیش دیش نوچ ؟ارج .دندنک باختنا ار تئارق کی .«دندنک دیرجت ار تئارق کی هک دنتشاد تهارک .دناهدرکن مه مارج .دنتشاد تهارک هدوب روطنی نوچ **كلذب اوغلب ي مل و**» .تسا لواتم هک ؛«ءارقلا ني ب زوجي يذلا زاجم لاب ةءارقلا اوزاجاً لب رطحل و ميريحتلا دح» .

تسا نیا لوق کی دندومرف هک یریاج نأ ات

ةعبس تاءارقلا ي ف فالتخال هجوا :مهضعب لاق و

باتكلا ي ف اهتروص نع اهليزي الف اهئانب ةكرح و امللكلا بارعا فالتخا -اهلوا له و بصنلا و عفرلاب مُكَلْ رَهْطاً نُه ي تانبِ اءلؤه :هلوق وحن اهانعم ريغي ال و .عفرلا و ايلاب !روفكلا ال يزاجي له و نونلا و بصنلاب !رُوفَكْلا ال يزاجن بصنب ةرسي م و ةرسي م و .اهبصن و ابللا عفرل لخبلا و لخبلا و لخبلا ريغي امم اهئانب تاكرح و امللكلا بارعا ي ف فالتخال -يناثلا و.اهعفر و نيسلا انرافسأ ني ب دعاب انبَر :هلوق لثم ةباتكلا ي ف اهتروص نع اهليزي ال و اهانعم و ديدشتلاب [6]مُكْتَنَسَلْأَبْ هَنْوَقْلَتْ إِ اءادللا يلغ دعاب انبرربخلا يلغ [۳]في فختلا و ماللا رسكب هنوقلت

زا ناشروطنم ؛«اهتروص نع اهليزي الف اهئانب ةكرح و امللكلا بارعا فالتخا -اهلوا» ناكتمسر .تسا فحصملا مسراجنی رد روطنم .فحصملا طبض و فحصملا مسر .تسا مسر ،تروص دروخ یمن

دښکىم رىىغت انعم هن و دښکىم رىىغت مسر هن؛ «اهانعم ريغي ال و باتکلا ي ف»

!رُوفَكْلا اَلْاِيَزاجُن لَه و بصنلا و عفرلاب مُكَل رَهْطاً نُه يَتانَبِءالُهُ هلولق وحن»
و. دښکىمن ىقرف انعم؛ «عفرلا و ايلاب! روفکلا ال ايزاجي له و نونلا و بصنلاب
رىىغت بارعا اما تسا دجاو مسر اهنىا همه رد؛ «اهبصن و ابلل عفرل لخبلا و لخبلا و لخبلا
تسا طفل ود طفل افرص هکلب. دښکىمن رىىغت نآ هلېسو هب انعم هک ىبارعا، دښکىم

اهليزي ال و اهانعم ريغي امم اهئانب تاكرح و ټملكلا بارعا ي ف فالتخال -يئانثلا و»
انْبَر هلولق لثم». دښکىم رىىغت انعم اما دښکىمن رىىغت مسر؛ «ټباتکلا ي ف اهتروص نع
و دعاب». درک رىىغت انعم دىښېب؛ «ءاعدلا يلع دعاب انب. ربخلا يلع انرافسأ نيْب دعاب
و ديدشتلاب مُكْتَنَسَلْأَب هَنوَقْلَت ذِا». دښکىم رىىغت انعم هک تسا ىطفل ود «دعاب
هنوقلت؛ «فيختلا و ماللا رسكب هنوقلت

ال و اهانعم ريغي امم، اهبارعا نود ټملكلا فورح ي ف فالتخال -ثلاثلا هجولا و
ريغلا اارلاب و ټمجمعلا ازلاب اهزشنُن فَيَك: يلاعت هلولق وحن اهتروص ليزي
وحن اهانعم ريغي ال و اهتروص ريغي امم ټملكلا ي ف فالتخال -عبارلا و ټمجمع
نهوَلَاك و شوفنملا فوصلاك و. ټيقلال و ټټوحو ټټيَص اَلْاِيَتَنَاك ن: هلولق
و: وحن اهانعم و اهتروص ليزي امم ټملكلا ي ف فالتخال -سماخلا و شوفنملا
[4]: هلولق وحن ريخأتلا و ميذقتلاب فالتخال -سداسلا. علط و دوُضنَمَحَلَط

فورح اما دښکىم رىىغت بارعا؛ «اهبارعا نود ټملكلا فورح ي ف فالتخال -ثلاثلا هجولا و»
ضرع زوريد؛ «اهتروص ليزي ال و اهانعم ريغي امم» مىښېبىم هک تسا اجنىا زا. دښکىمن رىىغت
فَيَك: يلاعت هلولق وحن». تسا ىموس نىا، دښکىمن رىىغت فحصم مسر شهجو هس رد مدرک
دردا مه ىرگىد تئارق هتېلا؛ «ټمجمع ريغلا اارلاب و ټمجمعلا ازلاب اهزشنُن

.ماهدرب ار شمس را ب هس-ود ام هلاس دنچ هتخابم نىا رد. دوب هىروس اى ندرا رد ناندد ىعافر رتكد
صفح تئارق نىا هک هدىسر نىا هب -لىلخ داشر ىددع زاجعا هن- دراد شدوخ هک اىدده زاجعا ىور ناشىا
ىلوا نىا. تسا طلغ دىناوخب «ر» رگا. تسا «ز» هک دىوگىم ىضاي و ددع، «اهزشنن». تسا ادخ مالک
ار تئارق ملع هاگتسد و مد هک دعب. تسا بلج وا هلاقم. دښکىمن انشأ تئارق ملع اب هک هوب
تسرد هماشوبا فرح هک هتفگ شباتک لوا پاچ رد. دوب رهزالا داتسا ىناقرز؛ ىناقرز لثم...؛ دىد
ىلبق فرح هک مديمهف، «ىعالطا قفا عستا امل» تفگ و درک ىهاوخ رذع ىدعب اىه پاچ رد دعب. تسا
دناهش لوا دىهش هارمه هزات عالطا قفا هعس زا دعب ىنعى. دښکىمن رتوتم رشع و هوبن تسرد نم

نم هتفگ. هدرار ىباسح و تسرد فرح و هتسگرې هدىش انشأ اهنىا اب هکنىا زا دعب ناندد رتكد
ماطن رگا اما. دىشاب «هاز» دىاب دىوگىم ىددع زاجعا، مېورب ولج صفح تئارق قبط رگا متسرىن رکنم
تسا زاجعا مه «عار» نامه زاب مېورب ولج عفان تئارق ىور ىرگىد ماطن قبط و مېنک ضوع ار دادعا
دىناوتىمن دىسرېم زاجا هب اهنآ زا ىکى رد هک امش. تسا تازاجعا رب لم تشم تئارق مامت ىنعى
رتكد دى هب «اهزشنن» نىا زا. دوب بلج و دوب هدىش هجوتم ادعب رتكد دوخ. دىنک ىفن ار رگىد قرط
تسا دوجوم تنرتنىا رد. دوب هدرک تسرد هلاس رکى نآ ارباللا هک مداتفا

لصفم مه تنسلها املع. دښکىم رىىغت فحصملا مسر رگىد مشش و مچنپ و مراچ زا؛ «عبارلا و»
دناهدرؤا اهنىا

رییغت فحصملا مسرینعی؛ «اهانعم ریغی ال و اهتروص ریغی امم ٲملکلا یف فالخال»
دنکیمن رییغت انعم یلو دنکیم.

نبا تئارق رد هک(ٲدحاو اتیقز ال تناک نا)؛ «ٲیقزالا و ٲٲحاو ٲحیم ال تناک نا:هلوق وحن»
نامثع فحصم رد «ٲحیم» و تسا دوعسم

هتشون «ٲیقزالا» اچنیا رد:درگاش

راک هچ مینادیمن دیدج ٲاچ نیا رد. تسه ٲئاجع نایٲت ٲاچ نیا رد. تسا یٲاچ هٲتشا:داتسا
دوش هحماسم ٲاتک رد زاب دنشکیم تمحزیتقو و تسا فیح. دناهدرک

فحصم رد «فوص» و نامثع فحصم رد «نهع»؛ «شؤفنملا.نوعلاک و شوفنملا فوصلاک و»
مه یناقرز راتخم. دنراد مه ءاملع رئاس. تسا هدز هٲیتق نبا هک تسا ییاهلثم اهنیا. دوعسم نبا
هٲتدح نیا رد رکف لاس یس زا دعب دیوگیم یرج نبا. تسا نیمه یرج نبا راتخم. تسا نیمه
هتٲلا. تسا نیمه هوجولا حلصا هک دنیوگیم خیش موحرم. دینک هاگن رشنلا رد. مدیسر نیا
هتحابم هک ام. تسا دوجوم نآ یاه لیاف. مدرک ضرع هجو نیا رب لاکشا نیدنچ میدرک هک هتحابم
رب هک مه ار تالاکشا نآ. مدرک ضرع نآ یارب لاکشا نیدنچ تفگیم ار نیا رشنلا یثقو میدرکیم
لصا میوگب متساوخیم هک دوب نیا رطاخ هٲ. دوبن اهنیا قلطم یفن رطاخ هٲ متفرگیم اهنیا
اهنیا زا مادک ره. تسا نازیم نآ هک دراد ییالصا لیوات کی فرحا ءعبس. تسین اهنیا فرحا ءعبس
و. دیرادن یلکشم اهنیا اب رگید دیدیمهف هک ار لصا. میربیم لصا نآ غارس ار ناهذا و تسا شودخم
مدرک ضرعاًالبق هک تسا لاکشا دروم اهنیا دشابن مولعم لصا نآ هک یمادام ال

مه و دنکیم رییغت مسر مه؛ «اهانعم و اهتروص لیژی امم ٲملکلا یف فالخال-سمخال و»
رد هک دوشیم امرخ، علط و دوشیم زوم، حلط؛ «علط و دوشنم حلط و: وحن». دنکیم رییغت انعم
دناهدروآ ینس و هعیش نینمؤملاریما فورعم تیاور

وَقَّحْلَابِ تَوَمْلَا ٲَرْكَسَ تَءَاجَ وَ هَلُوقَ وَحْنَ رِيخَاتِلَا وَ مِيْدَقْتَلَابِ فَالْتَخَالَا -سَداسلا
ام و:هلوق وحن ناصقنلا و ءدایزلاب فالخال-عباسلا.توملاب قحلا ٲركس تءاج
وُهَلَلَا نِإْ:هلوق وحن و. اهتابثا و اهل طاقساب هتلمع ام و مهیدیأ تلمع
[5]دیحلا ءروس یف. دیمحلا ینغلا هللا نا وُدِيْمَحْلَا نِيْنَغْلَا

تءاج وَّقَّحْلَابِ تَوَمْلَا ٲَرْكَسَ تَءَاجَ وَ هَلُوقَ وَحْنَ رِيخَاتِلَا وَ مِيْدَقْتَلَابِ فَالْتَخَالَا -سَداسلا
ممش مه نیا؛ «توملاب قحلا ٲركس

مدرک مه دیکأت. تسا مهم تنسله زیت ریشمش یارب متفه دروم نیا؛ «عباسلا»

یحو کلم هک یئارقا نیا قٲط. تسا نیا فرحا ءعبس زاءاقوا؛ «ناصقنلا و ءدایزلاب فالخال»
ءعبس قٲط. تسا ءارقا ود؛ فیرحتالاب. تسین رگید ءارقا رد هک تسه ءارقا کی رد یتاملک هدروآ
رفن اهه مدرک ضرع هک یفرح نیا قٲط. ناصقنلا و ءدایزلاب، هومرف لزان شودخ لاعتم یادخ فرح
و دیمهف یم ار، دوشیم هدیمهف فیرحت شرهاظ زا هک یتدح اهه امش، دنس ه شقفاوم ءاملع زا
نیا امش رگا. تسا حضاو زیچ کیالسا. [دنیوگ یمن ار فیرحت دینیب یم رگید ینعی] تسا مامت
تسا مامت، دینک زاب ار

تیاور نآ جیار لاثم ؛ «اهتابثا و ءاهلا طاقساب هتلمع ام و مهیدیآ تلمع ام و :هلوق وحن»

ام و» یاج هب هک تسا «یثنألأوَرَکْذَلَا قَلَخَ آمَو» رد !رگید تسا یراخب حیحص .تسا [6] یراخب حیحص رد هتبالا .تسین دوعسم نبا فحصم و تئارق رد «قلخ ام و» ینعی .«یثنال و رکذلا و» هدمآ «قلخ ار «قلخ ام و» دوعسم نبا دوخ ینعی .دنکیم تیاور شیبح نب رز یارب هک ییاج نآ هن ،شئارقا نیا .تسا هتشاد مه رگید ءارقا و هدناوخ مه

نآ ؛ «دیحلا قروس یف .دیمحلا ینغلا هللا نا و دیمحلا ینغلا وه هلالا نإف :هلوق وحن و» ماش فحصم رد .دراد «وه» ام فحاصم رد لاثم .فلتخم فحاصم قبط ؟اچ .درادن اجنیا و دراد «وه» اج ات هدرواین ار نآ ادمع نامثع خسان دنیوگیم تئارق ءاملع هک متفگ .هتشادن فحاصم رئاس رد .درادن نآ فحصم کی رد ،درادن رگید ءارقا رد و دراد «وه» اجنیا رد هک هدوب فورعم ناناملسم نیب هک یثئارق .تسا یمهم ثحابم اهنیا .دندهب ناماس ار تئارق ود ره ات دنا هدرواین رگید فحصم رد و دناه دروآ ار «ص» مه و دناوخم برع هک دندهب ناماس ار «س» مه نوچ ؟دناه دروآ «ص» اب ار «طارص» اچ لاثم .تسا خیش موحرم تاشیامرف اهنیا .هدوب مه «ص» هب ءارقا نوچ دوشن شومارف

دنیامرفیم الاح

حلصأ ریخأل هجولاف هب لمعلا بجي ال ادحاو اربخ ناک نا و اندنع ربخلا اذه و
هيف ءارقلا فلتخا امب ءارقلا زواج نم مالسلا هيلع مهنع يور ام يلع هجولا

[7]

نآ یارب هک تسین مزال یلیخ ؛ «هب لمعلا بجي ال ادحاو اربخ ناک نا و اندنع ربخلا اذه و» . . . مینک انعم میه اوخب رگا اما .تسا دحاو ربخ نوچ مینک فرص هنوئم

؟دنادیم نئارق هب فوفحم ار نآ ایآ ،تسا دحاو ربخ مه «دحاو فرحب لزن» تیاور :درگاش

.دنیوگیم ار نیمه حیثافم بحاص موحرم .مدشن نآ دراو نم هک تسا یتالائس زا نیا ،هلب :داتسا رد دهاج دمحم دیس .تسه مه «دحاو فرح» هب دیراد «فرح ءعبس» هب هک یتالاکشا نیمه دنیوگیم عطاق لیلد دندومرف ناشدوخ راک رخآ رد اذل .تسا کرتشم لاکشا هک دندومرف ار نیمه حیثافم قرثکل» ؟اچ .تسا هللا لوسر یلا رتاوت هک لوا لوق نامه «رظنلا یف حجرا لا ناک نا و» ،میرادن کی عامجا لقن رتاوت .عامجا لقن رتاوت دنیوگب اجنیا رد هک تسین یخوش .«هلوقنملا تاعامجالا م.نکب ضرع مود هجو رد مه اوخم نآلا .دوش هتفگ تحار هک تسین هم لک

هب فوفحم و تسا انباحصا بهزم هک تسا یدحاو ربخ ناشروظنم دیش دسریم رظن هب :درگاش .تسا دحاو ربخ اهنت هکنیا فالخ هب .تسا هی عطق هنیرق

هعیش یارب هک یزیچ .هدوب تنسلهه فالخم هک تسا نیا رطاخ هب ربخ نآ ندوب عیاش ،هلب :داتسا تایاور نیب رگا بخ .تسا رتاوتم «فرح ءعبس» دنتفگیم اهنآ .دوشیم فورعم ناشدوخ نیب تسا دیآیم اهنآ یئاور بتک رد ولو .دنیوگب مه ار نیا هک دنرادن یایوق یعاد یلیخ هعیش دشاب مه هعیش ولو .درادن یلکشم چی ه اذل و .دیفالخم نیا اب امش .تسا ام یارب نیا دنیوگب هک دنرادن یعاد اما تنسلهه مارم فالخم نوچ اما ؛دیامرفیم دمحم دیسآ و امش هک یروطنامه ؛تسا دحاو تایاور مه اهنآ تیاور نیا هک دناوتم ،هدوب اهنآ رب یا هنت و ریت کی و هدوب اهنآ کرت رب عامجا کی و هدوب .دوشن یرگید و دوش روهشم

«؟اڇ. فرحا ءعبس تي اور يارب تسا هوجولا حلصا ريخا هجو نيا ؛«هوجولا حلصا ريخا ال هجولاف» هك يلىلعت ؛«هي ف ءارقلا فلتخا امب ءارقلا زاوج نم مالمسلا هيلىع مهنع يور ام يلىع هلصتم هنيرق .مينك انعم روطچ ار لىلعت نيا هك هدش بلچ نيا هب هزات نم نهذ مدرک ضرع زورى مدوب هتشون ار هتشون آالبق و مدوب لوغشم لاس دنچ هك هدش نم نهذ رد ي فرح يور .دىوگب ار دىآىم ناتفيرش نهذ رد هچ ره مدرک ضرع مهالبق .دىدومرف ار يبللطم زورى .مىورب شلابند هب هك دوشىم تکررب و دوشىم بلس بلطم کى رکذ .دىراذگن نادند

[1] ۲۱۵ ص ۷ج (نيسردملا ءعامج-ط) ءمالعلا دءاوق حرش ي ف ءمارکلا حاتفم

[2] ۷ ص ۱ج نايبتللا ريسفت

[3] ۸ نامه

[4] نامه

[5] نامه

[6] (۲۵/ ۵) يراخبللا حيحص

[7] ۹ ص نايبتللا ريسفت